

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O
PROVOĐENJU PROGRAMA
POTICANJA PODUZETNIŠTVA
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA 2010. GODINU**

Materijal pripremili:

- *Agencija za razvoj
Osječko-baranjske županije*
- *Upravni odjel za poljoprivredu i
gospodarstvo Osječko-baranjske županije*

Osijek, veljače 2011.

**IZVJEŠĆE O
PROVOĐENJU PROGRAMA
POTICANJA PODUZETNIŠTVA
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA 2010. GODINU**

Sukladno Planu rada Skupštine Osječko-baranjske županije za 2011. godinu donesenog na 14. sjednici održanoj 21. prosinca 2010. godine ("Županijski glasnik" broj 16/10.), Agencija za razvoj Osječko-baranjske županije (u nastavku: Agencija za razvoj) i Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo podnose Skupštini Osječko-baranjske županije (u nastavku: Skupština) Izvješće o provođenju Programa poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2010. godinu (u nastavku: Izvješće).

Izvješće obuhvaća aktivnosti i mjere koje su Agencija za razvoj, Upravni odjel, poduzetnički centri i inkubatori, jedinice lokalne samouprave, te sve ostale institucije poduzetničke podrške poduzele tijekom 2010. godine u cilju poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva na području Osječko-baranjske županije (u nastavku: Županija).

Porast zaposlenosti, podizanje životnog standarda i novi zamah nacionalnog gospodarstva, mogući su jedino uz punu podršku poduzetništva. Svjetsko je iskustvo pokazalo da je malo i srednje poduzetništvo glavni pokretač gospodarskog razvitka i generator novih radnih mjesta. Mala i srednja poduzeća okvir su za realizaciju poduzetničke inicijative koja čini osnovu gospodarstva.

Gotovo sve europske zemlje daju, kroz posebne poticajne mjere države i ostalih institucija, podršku razvoju malom gospodarstvu ili direktnim potporama iz proračuna ili indirektno kroz različite porezne ili druge olakšice. Sukladno tome, na nacionalnoj razini, na razini Županije i jedinica lokalne samouprave pokrenut je niz projekata kojima se podupire razvoj poduzetništva.

Na osnovi Programa poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2010. godinu, nastojeći aktivno pridonijeti stvaranju pretpostavki i okruženja stimulativnog za razvoj poduzetništva, Županija je tijekom 2010. godine provodila sljedeće aktivnosti:

1. KREDITIRANJE PODUZETNIKA;
2. INFORMIRANJE O PROGRAMIMA POTICANJA PODUZETNIŠTVA;
3. SAVJETOVANJE PODUZETNIKA;
4. PERMANENTNA EDUKACIJA;
5. RAZVOJ START UP I MLADIH PODUZEĆA;
6. POTICANJE OSNIVANJA PODUZETNIČKIH ZONA;
7. POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA;
8. POTICANJE OBRTNIŠTVA;
9. NASTUPI NA SAJMOVIMA;
10. SURADNJA NA INOVACIJAMA I UVOĐENJU NOVIH PROIZVODA;
11. POTICANJE ZADRUGARSTVA;
12. NOVE INVESTICIJE I POTICANJE IZVOZA;
13. SURADNJA S INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE.

1. KREDITIRANJE PODUZETNIKA

Mogućnost ishođenja povoljnih financijskih sredstava jedan je od bitnih čimbenika za početak poslovanja poduzetnika, kao i za mogućnost njihovog daljnjeg rasta i razvitka. Županija je do sada sudjelovala u svim poduzetničkim kreditnim linijama koje su se realizirale u suradnji s resornim ministarstvom i poslovnim bankama. Iz godine u godinu pojačan je interes poduzetnika, koji putem poduzetničkih kredita žele riješiti prvenstveno pitanje poslovnog prostora i nabavke suvremenijih strojeva i opreme.

Županija je ovakvim kreditnim linijama dala snažan poticaj gospodarstvu, pomažući na taj način napore malih i srednjih poduzeća k postizanju konkurentnost na domaćem i stranim tržištima, ali i omogućila kreditiranje poduzetnika početnika. Očekivani rezultati ovakvih investicija su osnivanje novih poslovnih subjekata, zapošljavanje, samozapošljavanje ili očuvanje postojećih radnih mjesta, uvođenje novih tehnologija u poslovanje, povećanje izvoza i svekoliki gospodarski i socijalni napredak.

U okviru aktivnosti: kreditiranje poduzetnika provedeni su sljedeći projekti:

PROJEKT 1.1.: "LOKALNI PROJEKTI RAZVOJA MALOG GOSPODARSTVA"

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke: Erste & Steiermärkische Bank d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d., Societe Generale Splitska banka d.d. i Zagrebačka banka d.d. uključile su se u projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu, koje je provoden i tijekom 2010. godine. Sukladno potpisanim ugovorima s ministarstvom i bankama, Županija je 6. ožujka 2010. godine raspisala Javni natječaj za poduzetničke kredite po ovom Projektu, te osnovala Povjerenstvo za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva".

Cilj ovog Projekta je unapređenje oblika financiranja razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz poduzetničke kredite. Iznosi kredita u rasponu su od 200.000,00 kuna do 5 milijuna kuna, s rokom otplate do deset godina, te mogućnošću počeka do dvije godine. Namjena kreditnih sredstava je kupnja, izgradnja, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata, nabavka opreme ili pojedinih dijelova opreme, obrtna sredstva do 30% iznosa kredita i modernizacija poslovanja i očuvanje radnih mjesta.

Županija i resorno ministarstvo subvencioniraju kamatu s po jednim postotnim poenom. Gradovi Donji Miholjac, Našice, Osijek i Valpovo te općine Erdut, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi i Podgorač su donijele odluke o uključivanju u ovaj projekt, te je s njima Županija potpisala sporazume o dodatnom subvencioniranju kamata. Korisnici ove kreditne linije su obrti, mala i srednja trgovačka društva i zadruge koje imaju registriranu proizvodnu djelatnost i ulažu na području Županije, a kreditni potencijal iznosi 50 milijuna kuna.

Povjerenstvo za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" u 2010. godini pozitivno je ocijenilo 34 zahtjeva za kredit u ukupnom iznosu 55.228.057,16 kuna.

U Proračunu Županije za 2010. godine za subvencije kamata za projekte kreditiranja poduzetnika bilo je osigurano gotovo 7.500.000,00 kuna, a sukladno potpisanim ugovorima, sredstva za subvenciju moraju biti osigurana tijekom svih godina otplate kredita.

NOSITELJI: Županija
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Poslovne banke

PROJEKT 1.2.: SURADNJA S HRVATSKOM BANKOM ZA OBNOVU I RAZVITAK - HBOR-om

Hrvatska banka za obnovu i razvitak - HBOR u hrvatskome bankarskom sustavu ima ulogu razvojne i izvozne banke osnovane sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva. Otvaranjem Područnog ured HBOR-a za Slavoniju i Baranju u Osijeku omogućeno je poduzetnicima s područja ove regije korištenje projekata kreditiranja: izvoza, turizma, poljoprivrede, gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva, zaštite okoliša i održivog razvitka, početnika, financijskog restrukturiranja i likvidnosti.

Interes za HBOR-ovim sredstvima bio je vrlo izražen, a najveći broj kredita odobren je za malo i srednje poduzetništvo i izvoz. Kako bi ublažili posljedice utjecaja krize na poduzetnike, u HBOR-u su tijekom 2009. godine uveli novi kreditni program "Trajna obrtna sredstva", koji omogućuju malim i srednjim poduzetnicima pribavljanje potrebnih trajnih obrtnih sredstava na duži rok od dvije godine s ciljem omogućavanja njihovog bržeg rasta i povećanja tržišnog udjela. Kao i dosadašnjih godina vrlo tražen program bio je i program "Priprema izvoza".

Tijekom 2010. godine za 84 poslovna subjekta s područja Županije odobrena su kreditna sredstva iz programa HBOR-a u ukupnom iznosu od 307.556.329,00 kuna i to kako slijedi:

Red. br.	Program kreditiranja	Broj zahtjeva	Iznos (kn)
1.	Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih subjekata	37	131.949.440,00
2.	Financiranje izvoza	18	111.507.449,00
3.	Programi obnove i razvitka infrastrukture u RH	1	4.199.426,00
4.	Programi kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	28	59.900.014,00
	UKUPNO	84	307.556.329,00

NOSITELJI: Županija
Hrvatska banka za obnovu i razvitak

2. INFORMIRANJE O PROGRAMIMA POTICANJA PODUZETNIŠTVA

Imati pravu informaciju u pravo vrijeme na pravom mjestu od presudnog je značaja za sve sudionike tržišne utakmice. Samo onaj poduzetnik kojem su dostupne sve informacije, može napraviti najbolji odabir za sebe i svoju tvrtku, te na taj način utjecati na olakšavanje poslovanja i maksimiziranje dobiti.

U svrhu što boljeg i kvalitetnijeg prezentiranja programa poticanja poduzetništva, u 2010. godini provedeni su projekti koji poduzetnicima omogućavaju jednostavnije i brže dobivanje informacija, a koji su se pokazali izuzetno korisnim i izvrsno su prihvaćeni od strane poduzetnika.

PROJEKT 2.1.: INFO PULT

U prostorijama Agencije za razvoj osnovan je Info-pult, mjesto namijenjeno poduzetnicima. Na Info-pultu poduzetnici mogu dobiti informacije o svim aktivnim programima i mjerama poticanja poduzetništva, te adrese i opis poslova svih institucija poduzetničke podrške na području Republike Hrvatske. Poduzetnicima je na raspolaganju besplatan pristup Internetu, mogućnost korištenja stručne literature te dnevni i tjedni tisak.

Tijekom 2010. godine Info-pult je posjetilo više od 4.000 postojećih i potencijalnih poduzetnika, a u okviru web stranica Županije www.obz.hr aktivan je i takozvani "virtualni Info-pult", na kojem poduzetnici također mogu dobiti niz korisnih informacija o poduzetništvu, provjeriti aktualne natječaje i javne pozive, te pročitati zanimljive članke iz svijeta poduzetništva.

NOSITELJI: Županija

PROJEKT 2.2: SMS PODUZETNIK

SMS poduzetnik novi je i suvremeni način ažurnog informiranja poduzetnika o kreditnim linijama, poticajima za poduzetnike, zakonodavnim i računovodstvenim promjenama, aktivnostima Agencije za razvoj i institucija poduzetničke podrške i svim drugim projektima u poduzetništvu, slanjem SMS poruka na mobilne telefone. Da bi se postalo korisnikom ovog projekta, potrebno je samo potpisati izjavu i upisati broj mobitela.

U SMS poruci se nalaze osnovni podaci o određenoj novosti iz svijeta poduzetništva, te broj telefona na kojem poduzetnik može dobiti detaljne informacije. Karakteristike SMS-poduzetnika su jednostavnost, ažurnost, dostupnost te potpuna prilagođenost potrebama poduzetnika.

Osječko-baranjska županija jedina je županija u Republici Hrvatskoj koja koristi ovakav način obavještanja poduzetnika. Ova usluga obavještanja za poduzetnike je potpuno besplatna, jer Županija financira provođenje ovog projekta. Prema komentarima samih poduzetnika, ovo je model koji u potpunosti odgovara potrebama današnjih poduzetnika i ubrzanog načina života i rada.

Tijekom 2010. godine poslano je više desetaka SMS poruka različitim grupama korisnika, ovisno o informaciji koja se slala (projekti namijenjeni samo obrtnicima, specijalizirani seminari za poduzetnike određene djelatnosti, informacije o bespovratnim sredstvima za potencijalne moguće korisnike i sl.).

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

PROJEKT 2.3.: PODUZETNIČKE PUBLIKACIJE

S ciljem što kvalitetnijeg informiranja poduzetnika, Županija je izdala i u potpunosti financirala nekoliko vrlo korisnih publikacija, kojima je svrha pružanje različitih informacija ciljnim skupinama poduzetnika:

Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije "Prvi korak u poduzetništvo"

Za sve one osobe koje razmišljaju o pokretanju poslovnog pothvata, za sve poduzetnike početnike, izrađena je Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije, "Prvi korak u poduzetništvo". Cilj izrade ove bilježnice je pružiti cjeloviti pregled svih potrebnih informacija, te početak poslovanja poduzetnicima učiniti što bezbolnijim, jednostavnijim i bržim. U bilježnici su obrađene različite teme: Poduzetnik, poduzetništvo - što je to?; Pokretanje vlastitog poduzeća - da ili ne?; Što je potrebno da se postane uspješan poduzetnik?; Različite mogućnosti ulaska u posao; Kako registrirati poslovni subjekt?; Financiranje - gdje pronaći novac potreban za početak poslovanja? i dr.

Katalog poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije

Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije - kako onih postojećih, tako i onih u pripremi. U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama. Cilj ovog kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama tj. poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvitka.

Investicijski vodič Osječko-baranjske županije

Povećanje ulaganja i nove investicije temelj su gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta. Cilj Investicijskog vodiča je upoznavanje potencijalnih ulagača s mogućnostima i pogodnostima poslovanja u Županiji tj. privlačenje novih investicija. U vodiču se nalaze osnovni podaci o Županiji - geografski položaj, prirodni resursi, klima, smještajni kapaciteti, podaci o svim važnim institucijama, informacije o infrastrukturi, gospodarstvu, pravni oblici za ulaganje (porezni, carinski, financijski i devizni sustav) i dr. Katalog je dvojezičan - na hrvatskom i engleskom jeziku.

Vodič kroz ekološku poljoprivrednu proizvodnju u Osječko-baranjskoj županiji

Vodič kroz ekološku poljoprivrednu proizvodnju obuhvaća osnovne informacije o ekološkoj proizvodnji, te daje pregled organizacija i institucija usmjerenih na razvoj ekološke proizvodnje. Cilj izdavanja ovog vodiča je pobuditi svijest o značenju ekološke proizvodnje za Županiju tj. poticanje razvoja konkurentne i ekonomski isplative proizvodnje, usklađene s potrebama očuvanja okoliša.

Zadruga za 21. stoljeće

Publikacija sadrži niz korisnih podataka: što je to zadruga, koji je pravni okvir za osnivanje zadruga, zadružna načela, povijest zadrugarstva, postupak osnivanja zadruga, razlozi za udruživanje u zadrugu i prednosti zadružnog poslovanja i dr. Statistički podaci o zadrugama, adresar svih zadrugara na području naše Županije te njihovi najuspješniji predstavnici također su sastavni dio ove publikacije. Izdavanjem brošure "Zadruga za 21. stoljeće", želi se približiti zadruga kao oblik međusobnog povezivanja i udruživanja poduzetnika.

Publikacije su besplatne za poduzetnike i ostale zainteresirane, mogu se dobiti u Agenciji za razvoj i u drugim poduzetničkim institucijama, a iste se nalaze i u elektronskom obliku na web stranici Županije www.obz.hr Tijekom 2010. godine značajan broj publikacija podijeljen je poduzetnicima, te povećao razinu njihove informiranosti.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 2.4. PROMOTIVNI PLAKATI, LECI I PROSPEKTI

Aktivnosti kojima se utječe na bolju informiranost poduzetnika su izrada informativnih plakata, letaka i prospekata. Postavljanje informativnih plakata na mjesta s velikim protokom ljudi (zavod za zapošljavanje, komore, različita udruženja, jedinice lokalne samouprave i dr.), povećava se razina informiranosti onih sudionika kojima su informacije na plakatima i namijenjene, ali bude znatijelju i kod onih ljudi koji razmišljaju o pokretanju vlastitog poduzetničkog poduhvata.

Županije je početkom godine izdala prospekt "Poduzetnički centri i inkubatori Osječko-baranjske županije", u kojem se nalazi pregled svih centara i inkubatora koji posluje na području naše Županije s osnovnim podacima o svakom od njih (adresa, telefon, e-mail, OIB, kontakt osobe i dr.). Cilj izdavanja ovog prospekta je što kvalitetnije predstavljanje centara i inkubatora, te usluga koje isti pružaju poduzetnicima.

Tijekom 2010. godine tiskani su promotivni plakati za projekte poticanja poduzetništva, a Agencija za razvoj se uključila i u podjelu plakata za projekte institucija poduzetničke podrške. Plakati su poslani svim jedinicama lokalne samouprave, svim institucijama poduzetničke podrške, obrazovnim institucijama, te su izloženi na svim frekventnim mjestima. Cilj izrade ovih promidžbenih materijala je povećati razinu informiranosti poduzetnika i omogućiti im što lakšu dostupnost informacija.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

PROJEKT 2.5.: OSTALE AKTIVNOSTI INFORMIRANJA

Poduzetnici se o programima poticanja poduzetništva informiraju i preko drugih institucija, prvenstveno preko poduzetničkih centara. Poduzetnički centri čine dio poduzetničke infrastrukture u okviru kojih se zadovoljavaju potrebe poduzetnika, a u cilju promocije poduzetnika, davanja informacija o mogućnostima ulaska u poduzetništvo i o poticajnim mjerama koje mogu koristiti poduzetnici, davanja savjeta za vođenje poslovanja, pomoći u pripremi poslovnih planova, pružanja konzultantskih usluga, organiziranja seminara i drugih oblika dopunskog obrazovanja poduzetnika, upućivanja na ostale specijalizirane oblike pomoći, suradnje s lokalnom i područnom samoupravom, vođenja dijela stručnih poslova lokalne samouprave u provođenju razvojnih projekata, te ostalih stručnih i savjetodavnih usluga, kao i povezivanje poduzetnika.

Većina poduzetničkih centra, koristeći lokalne radio postaje i novine, informira poduzetnike o svim značajnim aktivnostima i programima, te su na taj način bitne i aktualne informacije dostupne širokom krugu potencijalnih i postojećih poduzetnika.

Centar za poduzetništvo Osijek razvija projekt poduzetničkog portala. Poduzetnički internet portal www.poduzetnistvo.org jedini je portal na području Republike Hrvatske specijaliziran za poduzetništvo. Ovaj portal pruža svojim korisnicima dnevno svježe članke iz svih hrvatskih dnevnih novina, poslovnih časopisa i drugih medija vezanih uz poduzetništvo i gospodarstvo, vijesti i informacije s područja poduzetništva i sve ostale informacije neposredno i posredno vezane za poduzetništvo. Tijekom 2010. godine portal je dnevno brojio oko 2.500 pojedinačnih posjeta, a poduzetnici na njemu mogu pronaći brojne publikacije, bazu poslovnih ideja i druge korisne sadržaje.

Centar za poduzetništvo Osijek pokrenuo je projekt "Poduzetnička čitaonica", kao rezultat stalne potrebe poduzetnika za što potpunijim i aktualnijim informacijama. Cilj ovog projekta je svim zainteresiranim poduzetnicima, studentima i učenicima pružiti na jednom mjestu mogućnost besplatnog korištenja brojnih izvora informacija i znanja iz područja poduzetništva i ekonomije općenito. Centar za poduzetništvo Osijek posjeduje više od 200 stručnih knjiga, koje besplatno nudi svim zainteresiranim čitateljima u prostoru Centra za poduzetništvo ili besplatnom posudbom na određeno vrijeme. Osim knjiga, u "Poduzetničkoj čitaonici" korisnici imaju mogućnost korištenja poslovnih časopisa.

Valpovački poduzetnički centar izradio je web stranicu na adresi www.valpoc.hr na kojoj svi zainteresirani posjetitelji mogu pronaći najnovije podatke i informacije o aktivnostima centra, o gospodarskim događanjima u gradu i okolici, o uspješnim poduzetnicima, te o najnovijim poduzetničkim projektima i mjerama. U suradnji sa Hrvatskim radio Valpovština, centar priprema radio emisije pod nazivom "Kutak za poduzetništvo" u trajanju od 30 minuta te je tim putem informirao poduzetnike o projektima poticanja poduzetništva. U emisijama se organiziraju nastupi stručnjaka iz određenih područja gospodarstva i poduzetništva koji obrađuju određenu problematiku te odgovaraju na pitanja slušatelja.

Na web portalu Poduzetničkog inkubatora Bios www.inkubator.hr mogu se pronaći informacije o svim stanarima inkubatora, njihovim proizvodima i uslugama te kontaktima, niz zanimljivih informacija o poduzetništvu, korisni linkovi, dokumenti i radovi, video prilozi o Biosu i njegovim stanarima, te niz drugih zanimljivih sadržaja.

Miholjački poduzetnički centar na svojoj web stranici www.mpc-miholjac.hr pruža poduzetnicima korisne i uvijek ažurne informacije. Miholjački poduzetnički centar i ove godine (sedma godina) nastavlja suradnju s lokalnom radio-postajom u vođenju tjedne emisije namijenjene poduzetnicima Poduzetnik-info. Ova emisija emitira se u trajanju od trideset minuta na tjednoj razini i nastoji informirati javnost o svim događanjima, programima, projektima, mjerama, pojedinim aktivnostima koje se provode u poduzetničkom centru, jedinicama lokalne samouprave, Županiji, ministarstvima i pojedinim bankarskim i financijskim institucijama.

Zadruga "Poduzetnička mreža" u okviru svojih stranica www.zpm.hr pruža poduzetnicima niz korisnih informacija o samoj zadruzi, o projektima poticanja poduzetništva, aktualnim natječajima i javnim pozivima, načinu osnivanja poslovnih subjekata, poslovnom planiranju, a slične informacije pruža i Poduzetnički centar Beli Manastir (www.pcbm.hr).

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Ostale institucije poduzetničke podrške

3. SAVJETOVANJE PODUZETNIKA

Svaki poduzetnik, bez obzira radi li se o početniku koji tek razmišlja o pokretanju vlastitog poslovnog poduhvata, ili o poduzetniku u fazi rasta i razvoja, ima potrebu zatražiti određeni savjet tj. dobiti prave podatke i informacije na temelju kojih će lakše donijeti određenu poslovnu odluku. Kako bi se poduzetnicima olakšalo donošenje poslovnih odluka, Agencija za razvoj, poduzetnički centri i inkubatori te ostale institucije poduzetničke podrške svakodnevno pružaju usluge besplatnog savjetovanja za poduzetnike.

PROJEKT 3.1.: SAVJETOVANJE U AGENCIJI ZA RAZVOJ

Tijekom 2010. godine u okviru Agencije za razvoj pružene su usluge savjetovanja za oko 5.000 postojećih i potencijalnih poduzetnika. Obzirom da je Agencija za razvoj često prva institucija kojoj se postojeći i potencijalni poduzetnici obrate za pomoć, kvalitetno savjetovanje od presudnog je značenja za poduzetnika, te je ujedno dodatni poticaj za početnike i učvršćivanje njihove odluke da postanu poduzetnici. Zbog toga se savjetovanju poduzetnika poklanja posebna pažnja.

Poduzetnike najviše zanima kako pokrenuti vlastiti poduzetnički poduhvat ili unaprijediti postojeće poslovanje, mogućnost povoljnog kreditiranja, postojanje određenih bespovratnih potpora te ostalih poticajnih mjera. Tijekom 2010. godine bili su učestali upiti poduzetnika o tome kako prebroditi probleme u poslovanju nastale kao posljedica trenutne gospodarske situacije (smanjeni plasman proizvoda i usluga, problemi u naplati potraživanja i dr.) Vrlo su učestali i telefonski upiti postojećih i potencijalnih poduzetnika.

NOSITELJI: Županija

PROJEKT 3.2.: SAVJETOVANJE U PODUZETNIČKIM CENTRIMA I INKUBATORIMA

Poduzetnički centri i inkubatori aktivno su uključeni u svakodnevno pružanje savjetodavnih usluga poduzetnicima. Tijekom 2010. godine više od 7.000 postojećih poduzetnika kao i onih koje su zainteresirani za pokretanje vlastitog poduzetničkog pothvata, posjetili su poduzetničke centre i inkubatore ili zatražili savjet i informaciju putem telefona. Savjetovanjem u centrima i inkubatorima želi se omogućiti poduzetnicima dobivanje potrebnih informacija što bliže mjestu njihova stanovanja i rada, kako bi se spriječio njihov gubitak vremena i novca u potrazi za pravom informacijom.

Osim savjetovanja za potencijalne poduzetnike i poduzetnike početnike, poduzetnički centri i inkubatori provode i posebna individualna savjetovanja za poduzetnike u fazi rasta i razvoja, putem kojih im se pokušava pomoći u poboljšanju i proširenju njihovog poslovanja.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 3.3.: SAVJETOVANJE U OSTALIM PODUZETNIČKIM INSTITUCIJAMA

Unapređenjem suradnje svih poduzetničkih institucija povećava se kvaliteta usluge koju poduzetnik dobiva. Dobar savjet utjecat će na donošenje dobre poslovne odluke, a dobra poslovna odluka omogućiti će povećanje dobiti i novo zapošljavanje. Zbog toga je neophodna kvalitetna suradnja između svih institucija poduzetničke podrške (centri i inkubatori, komore, zavodi, udruženja, ured državne uprave) i njihovo međusobno umrežavanje.

Gotovo sve institucije poduzetničke podrške uz centre i inkubatore pružaju usluge savjetovanja poduzetnika. Tijekom 2010. godine Agencija za razvoj gotovo je svaki mjesec organizirala zajedničke sastanke s predstavnicima poduzetničkih centara i inkubatora te s predstavnicima ostalih poduzetničkih institucija, na kojima su dogovarani zajednički projekti, razmjenjivale su se informacije, te se kroz zajedničku raspravu i konkretne prijedloge, pokušao unaprijediti daljnji razvoj poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

4. PERMANENTNA EDUKACIJA

S ciljem daljnjeg podizanja razine znanja poduzetnika i svih ostalih sudionika u procesu potpore poduzetnicima (mentori, savjetnici i sl.), te stvaranjem pretpostavki za brži gospodarski i socijalni razvoj Županije, Agencija za razvoj, poduzetnički centri, inkubatori i druge institucije poduzetničke podrške provode kontinuiranu edukaciju putem različitih seminara, radionica, tribina i prezentacija.

PROJEKT 4.1.: SEMINARI

Agencija za razvoj zajedno s institucijama poduzetničke podrške organizira različite seminare. Seminari su namijenjeni ciljnim skupinama polaznika, obrađuju različite teme, te pomažu u rješavanju problema s kojima se poduzetnici susreću u svom radu i podižu razinu efikasnosti poduzeća. Izbor teme seminara temeljen je na upitima samih poduzetnika.

U nastavku dajemo pregled seminara organiziranih i provedenih u okviru poduzetničkih centara i inkubatora tijekom 2010. godine:

Centar za poduzetništvo Osijek

- Održano 46 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 566 polaznika; 3 seminare namijenjena su poduzetnicima početnicima, a ostali seminari namijenjeni su poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Prezentacijske vještine", "Franšiza od A do Ž", "Komunikacijske vještine", "Racionalno poslovanje", "Odnosi s javnošću" i dr.)

Miholjački poduzetnički centar d.o.o.

- Održana 2 seminare na kojima je nazočilo ukupno 20 polaznika; jedan seminar namijenjen je poduzetnicima početnicima (Upoznavanje poduzetničke okoline -"Kako osmisliti i uspješno pokrenuti vlastiti posao"), te jedan za poduzetnike u fazi rasta i razvoja ("Usvajanje specifičnih znanja i vještina - poslovni plan").

Poduzetnički centar Beli Manastir d.o.o.

- Održano 11 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 245 polaznik; seminari su namijenjeni poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Marketing u poslovanju", "Poslovno planiranje", "Definiranje pravca razvoja" i dr.), a održani su i seminari posebno za žene ("Žene u poduzetništvu").

Poduzetnički inkubator Bios d.o.o.

- Održano 9 seminara za stanara inkubatora, ali i za poduzetnike izvan inkubatora - ukupno 165 polaznika ("Odnosi s javnošću", "Kreiranje brenda", "Internet marketing" i dr.).

Tera tehnopolis d.o.o.

- Održano 13 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 234 poduzetnika ("Trening za izradu poslovnog plana", "Program kreditiranja", "Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa" i dr.).

Valpovački poduzetnički centar d.o.o.

- Održana 3 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 39 polaznika; svi seminari namijenjeni su poduzetnicima u fazi rasta i razvoja ("Upoznavanje poduzetničke okoline", "Poslovni plan", "Socijalno poduzetništvo").

Zadruga "Poduzetnička mreža" Bilje

- Održana 3 seminara, na kojima je nazočilo ukupno 37 polaznika ("Novi poduzetnički pothvat", "Zadružno poduzetništvo" i "Definicija pravca razvoja poduzetnika").

S ciljem stručnog usavršavanja managera, malih i srednjih poduzetnika, te nadarenih studenata, Županija je sklopila Ugovor o sufinanciranju "Programa usavršavanja managera - Puma" Hrvatske udruge poslodavaca.

Program je namijenjen poslovodstvu, malim i srednjim poduzetnicima, te mladim, nadarenim studentima završnih godina studija, a pruža najsvremeniji oblik izobrazbe, primjeren aktualnim potrebama i trenutku hrvatskog gospodarstva i temeljen na najboljim iskustvima srodnih svjetskih programa.

Tijekom 2010. godine u okviru "Programa usavršavanja managera - Puma" održani su sljedeći seminari:

Red. br.	Naziv seminara	Datum održavanja	Broj polaznika
1.	"Upravljanje troškovima u vrijeme krize"	05.02.2010	16
2.	"IPA program - bespovratna sredstva za projekte koje financira EU"	24.02.2010	23
3.	"Internet marketing"	12.03.2010	13
4.	"Zakon o radu u praktičnoj primjeni"	24.03.2010.	20
5.	"Zaštita na radu"	14.04.2010	24
6.	"Nacionalni poticaji i druge potpore te izvori financiranja za male i srednje poduzetnike"	26.05.2010.	10
7.	"Zakon o radu u praktičnoj primjeni"	24.09.2010.	25
8.	"Aktualnosti Zakona o sudskom registru i Zakona o trgovačkim društvima"	12.10.2010.	17
9.	"Informacije, njihovo korištenje i komunikacija putem interneta - temelj pravih odluka i unapređenja prodaje"	25.11.2010.	14
	UKUPNO		162

Županija je za sufinanciranje "Programa usavršavanja menagera - Puma" izdvojila 50.000,00 kuna. Polaznici seminara izrazili su zadovoljstvo kvalitetom i koncepcijom seminara, te posebice činjenicom da su seminari u velikoj mjeri sufinancirani sredstvima Županije, ističući kako su potrebe za dodatnim usavršavanjem vrlo često veće od financijskih mogućnosti.

Tijekom 2010. godine održano je ukupno 93 seminara koje je pohađao 1.431 poduzetnik. Izdvajanjem financijskih sredstava za provođenje seminara, Županija omogućava poduzetnicima početnicima besplatno pohađanje seminara, a ostale seminare sufinancira, tako da polaznici plaćaju samo dio troškova.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Hrvatska udruga poslodavaca

PROJEKT 4.2.: RADIONICE

S ciljem uspostavljanja bolje suradnje između poduzetnika te razmjene znanja i iskustava, kao i boljeg povezivanja poduzetnika i poduzetničkih institucija, organiziraju se poduzetničke radionice. Kao oblik neformalne edukacije i mjesto uspostavljanja novih kontakata, radionice donose zanimljiva i korisna saznanja poduzetnicima i otvaraju im nove tržišne vidike.

U organizacije Agencije za razvoj te poduzetničkih centara i inkubatora tijekom 2010. godine održano je 55 radionica za poduzetnike početnike te za poduzetnike u fazi rasta i razvoja, na kojima je nazočilo gotovo 1.500 poduzetnika.

Neke od radionica su i "Koji su kriteriji zapošljavanja?", "Socijalno i radničko zadrugarstvo", "Kako na tržište rada?", "Poslovni plan za nagradni natječaj "Najbolja poduzetnička ideja", "E poduzetnik - poslovanje u petoj brzini".

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 4.3: TRIBINE I PREZENTACIJE

Zbog nedostatka vremena i pravih izvora informacija, poduzetnici često nisu u tijeku s najnovijim spoznajama i dostignućima u svojoj djelatnosti. Organiziranjem informativnih tribina otklanja se taj jaz, te se na taj način pomaže poduzetnicima u unapređenju njihovog poslovanja. Za razliku od seminara, tribine se organiziraju u vidu kratkih predavanja, na kojima se jednostavno, kratko i jasno obrađuje određena tematika, prilagođena djelatnosti i veličini poduzetnika. Prisustvovanje tribinama i prezentacijama za poduzetnike je besplatno.

"Prezentacija projekta J-fonda", "Potpore Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva", "Iz škole na radno mjesto", "Energetska efikasnost - fraza ili šansa", "HAMAG - prezentacija programa" samo su neke od značajnijih tribina i prezentacija, održanih tijekom 2010. godine, na kojima je prisustvovalo više od 2.000 poduzetnika.

Osim edukacije za poduzetnike, Agencija za razvoj organizirala je i različita predavanja za predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, na kojima su predstavljene teme vezane uz poticanje osnivanja i razvoja poduzetničkih zona, kreditne linije i programe poticanja poduzetništva, programe tehničke pomoći, javni pozivi fondova, natječaj i dr., s ciljem što kvalitetnijeg povezivanja i prenošenja informacija i znanja između Županije, gradova i općina.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

5. RAZVOJ "START-UP" I MLADIH PODUZEĆA

Na području Županije provode se projekti namijenjeni poduzetnicima koji tek započinju s poslovanjem ("start-up") i mladim poduzećima. Svrha ovih projekata je stvaranje stimulativnog okruženja za povećanje broja poslovnih subjekata, te stvaranje pretpostavki za njihov uspjeh i opstanak na tržištu. Seminari za poduzetnike početnike, poduzetnička bilježnica sa svim potrebnim informacijama i adresarom institucija, mogućnost smještaja u poduzetničke inkubatore te različita savjetovanja, aktivnosti su koje se provode s ciljem razvoja novih poduzeća i poduzetnika.

PROJEKT 5.1.: "START-UP" SEMINARI

Poduzetnički centri i inkubatori provode seminare za poduzetnike početnike i za sve one osobe koje žele saznati nešto više o svijetu poduzetništva. Putem ovih seminara poduzetnike se informira o osnovama poduzetništva, o pravnim oblicima registriranja poslovnih subjekata, o poslovnom planiranju, knjigovodstvu, istraživanju tržišta i marketingu, informira ih se o programima poticanja poduzetništva, o poreznom sustavu, nude se individualna savjetovanja za poduzetnike, pružaju se usluge edukacije i savjetovanja o izradi poslovnih planova i dr.

Tijekom 2010. godine održano je 4 seminara za poduzetnike početnike u trajanju od jednog dana do dva tjedna, na kojima je sudjelovalo 40 potencijalnih poduzetnika ili poduzetnika početnika.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 5.2.: PODUZETNIČKA BILJEŽNICA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Publikacija Poduzetnička bilježnica Osječko-baranjske županije "Prvi korak u poduzetništvu", namijenjena je svim osobama koje razmišljaju o pokretanju poslovnog pothvata, tj. svim poduzetnicima početnicima. Cilj izrade ove bilježnice je pružiti cjeloviti pregled svih potrebnih informacija (što je potrebno da se postane uspješan poduzetnik, različite mogućnosti ulaska u posao, kako registrirati poslovni subjekt, financiranje - gdje pronaći novac potreban za početak poslovanja, kako odabrati lokaciju za posao, obveze poduzetnika prema državi, adresar institucija za poticanje i jačanje poduzetništva i ostale korisne adrese), te početak poslovanja poduzetnicima učiniti što bezbolnijim, jednostavnijim i bržim.

Početakom 2005. godine izdano je prvo izdanje, a tijekom 2006. godine drugo, ažurirano i dopunjeno izdanje poduzetničke bilježnice, koju poduzetnici mogu besplatno dobiti u svim institucijama poduzetničke podrške na području Županije. Ista se nalazi i u elektronskom obliku na web stranicama Županije www.obz.hr. Bilježnica je postala nezamjenjiv priručnik poduzetnicima početnicima, a komentari samih poduzetnika upućuju da je izdavanje ovakve publikacije pun pogodak.

U 2008. godini bilježnica je nadopunjena novim medijem - DVD izdanjem, s nizom edukativno-informativnih priloga i primjera iz prakse. Tijekom 2009. godine tiskano je 3. izdanje bilježnice koja je obogaćena novim sadržajima, te je usklađena s novonastalim zakonskim, administrativnim i drugim promjenama, a tijekom 2010. godine bilježnica je podijeljena velikom brojem poduzetnika i onih osoba koji to tek namjeravaju postati.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 5.3.: PODUZETNIČKI INKUBATORI

Poduzetnički inkubatori uz povoljan zakup poslovnog prostora te pružanjem poslovnih, tehničkih i obrazovnih usluga, stvaraju poslovno okruženje u kojem poduzetnici početnici imaju adekvatne uvjete za rast i razvoj. Namijenjeni su prvenstveno poduzetnicima početnicima, a bave se ili se imaju namjeru baviti proizvodnjom ili uslužnom djelatnošću vezanom uz proizvodnju, te posjeduju potencijal za razvoj i mogućnost zapošljavanja novih djelatnika.

Na području Županije djeluju dva poduzetnička centra - Poduzetnički inkubator Bios d.o.o. Osijek i Poduzetnički inkubator Osvit Donji Miholjac.

U Poduzetničkom inkubatoru Bios d.o.o. Osijek smješten je 31 poslovni subjekt koji zapošljava 122 radnika:

Red. br.	Poslovni subjekt	Djelatnost
1.	ADCON d.o.o.	Informatičke usluge i servisi u telekomunikacijskom sektoru
2.	AD Rem	Informatičke usluge, konzalting i napredne telekomunikacijske usluge
3.	Alatnica d.o.o.	Izrada alata
4.	Alpha Score d.o.o.	Izrada software-a Business Intelligence
5.	Audeo	Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja
6.	Centar za poduzetništvo Osijek	Savjetovanje, edukacija i izrada poslovnih planova
7.	Certifikat d.o.o.	Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem
8.	Demo Informatica d.o.o.	Informatička djelatnost
9.	Drvos-Os d.o.o.	Izrada sobnog, uredskog i ostalog namjenskog namještaja
10.	Energos d.o.o.	Proizvodnja niskonaponskih razvodnih ormara
11.	Euronautic International d.o.o.	Proizvodnja čamaca i održavanje plovila
12.	Ferdinand d.o.o.	Proizvodnja instant praha za pripremu toplih i hladnih napitaka
13.	Grafo plast	Digitalni tisak, plastificiranje i grafička dorada
14.	Herus d.o.o.	Računovodstvene, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti; porezno savjetovanje
15.	Hidros obrt	Proizvodnja hidromasažnih kada
16.	ICT Media	Suvremena prezentacija, komunikacija i organizacija
17.	Ivačić d.o.o.	Proizvodnja zamjenskih tonera za laserske i ink-jet pisače, faks i kopirne uređaje
18.	Maestra d.o.o. za usluge	EBC*L centar - poslovna edukacija i savjetovanje
19.	Metal-Var d.o.o.	Izrada čeličnih konstrukcija i usluge zavarivanja
20.	Ortotisak	Grafička djelatnost
21.	Palčić	Proizvodnja dječje odjeće
22.	Pavičić	Proizvodno-uslužni limarski obrt
23.	Pčelarska zadruga Pčelari Slavonije i Baranje	Pčelarska zadruga
24.	Plastos d.o.o.	Proizvodnja proizvoda od plastičnih masa
25.	Publicus d.o.o.	Proizvodnja papirnatih čaša i plastičnih poklopaca, te LED display-a
26.	Pučko otvoreno učilište OBRIS	Obrazovanje, stručna osposobljavanja i usavršavanja
27.	S.E.G. Inženjering d.o.o.	Projektiranje, izvedba, ugradnja i održavanje sustava automatskih upravljanja
28.	SYSTEC - Automatizacija d.o.o.	Industrijska automatizacija
29.	Neos	Uslužno proizvodna zadruga
30.	Val d.o.o.	Vodeni transfer tisak
31.	Zeus	Proizvodnja aluminijske i PVC stolarije

U Poduzetničkom inkubatoru Osvit Donji Miholjac smještno je 11 poslovnih subjekata koji zapošljavaju 87 radnika:

Red. br.	Poslovni subjekt	Djelatnost
1.	Alu-promet	Proizvodnja metalnih konstrukcija za prikolice, kamione i slična vozila
2.	Engram d.o.o.	Reparacija strojeva za tiskarsku industriju
3.	Europlast	Prerada plastičnih masa
4.	Granulat d.o.o.	Proizvodnja proizvoda od plastike
5.	Kanaan d.o.o.	Prerada kikirikija i skladište
6.	Ko-per d.o.o.	Montaža i distribucija uređaja za kućanstvo
7.	Limex gradnja d.o.o.	Izrada dijelova za kamine i skladište
8.	Metalne konstrukcije	Proizvodnja prikolica za traktore i metalnih konstrukcije za farme
9.	Papir-stroj	Proizvodnja kompjutorskog papira i ading rola
10.	Thermia d.o.o.	Strojna obrada metala
11.	Thomas Eckhard d.o.o.	Zastupnik za "Rembrandin" boje i lakove za metal

Stanarima inkubatora se svakodnevno pomaže kroz organizacijsku i savjetodavnu pomoć, te se obavljaju usluge tajništva (audio-vizualna tehnika, korištenje kompjutera, telefona, telefaksa i uređaja za kopiranje, grafičkog oblikovanja i tiska, pristup Internetu, marketinške usluge i sl.).

Poduzetnički inkubatori kontinuirano surađuju s institucijama poduzetničke podrške (Agencija za razvoj, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, komore, centri za poduzetništvo i dr.), kako bi bili upućeni u sve programe i aktivnosti poticanja poduzetništva koje se provode, a koje su značajne za razvoj inkubatora tj. za unapređenje poslovanja njihovih stanara.

Stanari inkubatora uključeni su u različite edukativne seminare, za njih su organizirani informatički tečajevi kao i tečajevi stranih jezika. Organiziranim zajedničkim nastupima na domaćim i inozemnim sajmovima i organiziranjem različitih oblika promocije (sajam proizvoda stanara, izložbe, tribine...), stanarima se pokušava pomoći u lakšem prodoru na tržišta tj. pokušava se upoznati potencijalne kupce s njihovim proizvodima i uslugama.

U organizaciji poduzetničkog inkubatora Bios i Centra za poduzetništvo Osijek, održana je 4. međunarodna konferencija o poduzetništvu "Inovativnost + Poduzetništvo = Konkurentnost". Na konferenciji je sudjelovalo 25 predavača i više od 180 sudionika iz osam zemalja. Neka od tema konferencije bile su: razvoj regije kroz suradnju lokalne samouprave, poduzetnika i potpornih institucija kroz razvoj poduzetništva; transfer tehnologije - poticanje inovacija i komercijalizacije - uspješni primjeri; poticanje izvoza kao strategije razvoja; umrežavanje (clusteri, zadruge, partnerstva); pozitivna iskustva u korištenju pretpristupnih fondova EU; uspješni primjeri povezivanja znanosti i prakse; prekogranična suradnja.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički inkubator

PROJEKT 5.4.: NAJBOLJA PODUZETNIČKA IDEJA

Povećanje broja malih i srednjih poduzeća, ali isto tako njihov uspjeh i opstanak na tržištu jedan je od ciljeva razvoja gospodarstva Županije. Rast broja malih i srednjih poduzeća najčešće je posljedica postojanja specifičnih preduvjeta. Novoosnovana poduzeća koja imaju najveće uspjehe uglavnom se koncentriraju u regijama u kojima postoje kvalitetni uvjeti za razvoj. U takvim regijama poticajni procesi i postojeća infrastruktura omogućuju pokretanje malih konkurentnih poduzeća, čiji

uspjeh dodatno ohrabruje i privlači potencijalne poduzetnike, te omogućava stvaranje kritične mase poduzetničkih aktivnosti. Kako se razina poduzetničkih aktivnosti povećava, aktivnosti već prisutnih poduzeća uvjetuju osnivanje novih poduzeća koja pružaju komplementarne proizvode i usluge. Takvi sinergijski efekti omogućuju znatno brži razvoj unutar određene regije. Kako bi se u Županiji pokrenuli slični razvojni procesi, potrebno je aktivno poticati poduzetničke aktivnosti, a jedan od načina za realizaciju takvog cilja je projekt "Najbolja poduzetnička ideja".

Projekt "Najbolja poduzetnička ideja" ima za cilj poticanje "start-up" poduzetnika, ali i onih osoba koje tek razmišljaju o ulasku u svijet poduzetništva, na stvaranje novih proizvoda odnosno usluga koji se mogu ponuditi tržištu. Vrijednost ovog projekta izražena je i stvaranjem pozitivnog poduzetničkog ozračja i edukacijom, koja će motivirati i osposobiti poduzetnike da i mimo natječaja počnu planirati i osnuju vlastiti poslovni subjekt.

Kako bi ovaj projekt bio što zanimljiviji, predviđene su nagrade za najuspješnije sudionike. Prvu nagradu u iznosu od 25.000,00 kuna dodijelila je Županija, drugu nagradu u iznosu od 20.000,00 kuna Hypo Alpe-Adria-bank d.d., treću u iznosu od 15.000,00 kuna zajednički Nexe grupa d.d. (10.000,00 kn) i Euroherc osiguranje d.d. (5.000,00 kn) a ostalih 7 nagrada u iznosu od 10.000,00 kuna pojedinačno su dodijelili: Belišće d.d., Cesting d.o.o., Croatia osiguranje d.d., Erste & Steiermarkische Bank d.d., Vodovod-Osijek d.o.o. i zajednički: GT Izolirka (5.000,00 kn) i Fami d.o.o. (5.000,00 kn), Saponia d.d. (5.000,00 kn) i Werkos d.o.o. (5.000,00 kn), ukupni fond nagrada iznosio je 130.000,00 kuna. Uključivanje sponzora u Natječaj dodatni je poticaj za sudionike, jer će im omogućiti uspostavljanje vrijednih kontakata s potencijalnim poslovnim partnerima i investitorima.

Na Natječaj za podnošenje prijave za dodjelu nagrada za najbolje poduzetničke ideje na području Osječko-baranjske županije u 2010. godini pristigle su 92 prijave (najveći broj prijava od pokretanja projekta). Povjerenstvo za odabir najboljih poduzetničkih ideja na području Osječko-baranjske županije razmatralo je i ocijenilo podnesene prijave temeljem utvrđenih kriterija:

- Originalnost - razina originalnosti novog proizvoda ili usluge;
- Funkcionalnost - razina svrhovitosti proizvoda tj. upotrebljivost i djelotvornost za zadovoljenje određene namjene;
- Korist za kupce - razina koristi koju kupac može očekivati od nekog proizvoda ili usluge tj. mogućnost zadovoljenja potreba i želja kupaca;
- Vještine i znanja poduzetnika - dosadašnje poslovno iskustvo, formalna i neformalna naobrazba poduzetnika potrebna za određeni poslovni poduhvat;
- Potencijal tržišta nabave - dostupnost potrebnih sredstava i predmeta rada, energije, rada, odnosno znanja i informacija
- Potencijal tržišta prodaje - razina mogućeg opsega prodaje određenih proizvoda ili usluga određenim kupcima po određenim uvjetima na određenom prostoru.
- Konkurencija - postojanje tvrtki koje nude slične ili iste proizvode koji imaju za cilj zadovoljiti iste kupce i iste potrebe;
- Mogući rizici - mogućnosti financijskog gubitka - smanjenje prihoda od prodaje, povećanje rashoda poslovanja, smanjenje imovine, povećanje dugovanja;
- Financijska opravdanost ulaganja - omjer ostvarene dobiti i uloženi sredstava;
- Razrada poduzetničke ideje - razina razrađenosti ključnih točaka poduzetničke ideje.

U nastavku slijedi popis dobitnika i ideja kojima je Povjerenstvo za odabir najboljih poduzetničkih ideja na području Osječko-baranjske županije dodijelilo najveći broj bodova, te za koje su previđene novčane nagrade:

Red. br.	Ime i prezime dobitnika	Ideja
1.	Imrešković Matijas, Osijek	Proizvodnja granula za uništavanje ličinki komaraca
2.	Kramer Vlado, Osijek	Solarna energija - Gradski vrt
3.	Kovač Tanja, Osijek	Uzgoj ruffa ribica i otvaranje mini lječilišta za terapiju kožne bolesti - psorijaze
4.	Kelemen Vanja, Osijek	Cjevaste sunčane ćelije za ugradnju u prozore
5.	Kresonja Mario, Sarvaš	Bespilotna letjelica s multisenzorskim sustavom detekcije mina
6.	Predrijevac Krešimir, Osijek	Pametna javna rasvjeta
7.	S.E.G. inženjering d.o.o., Osijek	Zelena energija budućnosti - solarna elektrana sa sunflower sustavom
8.	Bačlija Manda, Osijek	Proizvodnja funkcionalnog ulja i maslaca iz jezgri koštice marelice
9.	Završki Marica, Darda	Sušena kupina na solarnu energiju
10.	Ladišić Jasna, Osijek	Proizvodnja aromatičnih drvenih igračaka za pomoć u pravilnom razvoju djece

Osim novčanih nagrada, autorima najboljih poduzetničkih ideja uručene su diplome, a svim sponzorima zahvalnice za sudjelovanje u ovom projektu.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori
Sponzori

6. POTICANJE OSNIVANJA PODUZETNIČKIH ZONA

Na području Županije osnovano je 76 poduzetničkih zona. Dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u fazi pripreme. Zone su raspoređene prema administrativnoj podjeli na općine i gradove, a smještene su u svim gradovima na području Županije, te u 34 općine.

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, općine i gradovi žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osnivanjem poduzetničkih zona i proširenjem aktivnosti u postojećim, na dugoročan se način pomaže poduzetnicima u rješavanju problema prostora, odnosno stvaranju uvjeta za nesmetani rad, korištenje zajedničke infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

S obzirom da se radi o projektima čije ostvarenje zahtjeva angažiranje velikih financijskih sredstva i dobru pripremu, osnivanje i izgradnja novih poduzetničkih zona traži više vremena. Prvi korak u tom procesu je priprema projektne dokumentacije, kako bi projekti biti pripremljeni na način da mogu biti predloženi za financiranje.

Skupština Osječko-baranjske županije je na svojoj 22. sjednici održanoj 10. srpnja 2008. godine usvojila Plan razvoja poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2008. do 2012. godine. Plan zona obuhvaća pregled dosadašnjih aktivnosti kao i planove razvoja poduzetničkih zona do 2012. godine. Uvažavajući prioritete razvoja Županije, u planu zona su rangirane zone u višoj fazi gotovosti, kao i zone u pripremi.

PROJEKT 6.1.: SUFINANCIRANJE IZGRADNJE PODUZETNIČKIH ZONA

Infrastrukturnim opremanjem zona potrebno je stvoriti pretpostavke za brži gospodarski razvoj općina i gradova, te omogućiti poduzetnicima brže i povoljnije rješavanje poslovnog prostora, što je i glavni cilj ovog projekta. Podciljevi su: kreiranje novih radnih mjesta, racionalizacija korištenja resursa (prostor, energija, infrastruktura), veća efikasnost proizvodnih procesa, povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave, porast izvoza, angažiranje građevinske operative u opremanju zona.

Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. U razdoblju od 2004. do kraja 2010. godine Županija je izdvojila više od 44 milijuna kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

Pojedine jedinice lokalne samouprave, osim izdvajanja proračunskih sredstava za opremanje zona, i raznim drugim olakšicama nastoje omogućiti poduzetnicima povoljnije poslovanje u zonama - građevinsko zemljište bez naknade ili po subvencioniranim cijenama s mogućnošću odgode plaćanja, oslobađanje plaćanja komunalnog doprinosa ili smanjeni komunalni doprinos, smanjenu komunalnu naknadu, olakšice za porez na tvrtku, te druge olakšice. Na taj način poduzetničke zone postaju još pristupačnije i privlačnije mjesto poslovanja, odnosno jezgre gospodarskog razvoja.

Županija je tijekom 2010. godine koordinirala provođenje "Projekta izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave", Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Jedinice lokalne samouprave

PROJEKT 6.2.: KATALOG PODUZETNIČKIH ZONA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Županije - kako onih postojećih, tako i onih u pripremi, te predstavlja prvi oblik katalogizacije poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj.

U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama. Cilj ovog kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama tj. poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvitka.

Početkom 2005. godine tiskano je prvo izdanje kataloga zona koje je podijeljeno u nekoliko mjeseci, a ostvareni rezultati - povećanje broja poslovnih zona, povećanje broja poduzetnika koji posluju u zonama i broja zaposlenih, upućuju na to da je katalog ostvario svoju ulogu - pomogao je poduzetnicima u lakšem i jednostavnijem stjecanju vlastitog poslovnog prostora, a predstavnicima jedinica lokalne samouprave u privlačenju većeg broja poduzetnika u poduzetničku zonu svog grada ili općine. Početkom 2006. godine tiskano je drugo izdanje kataloga zona koje je dvojezično - na hrvatskom i engleskom jeziku, a u listopadu 2008. godine treće izdanje kataloga zona, obogaćeno novim sadržajima i podacima, te pripadajućim DVD medijem, na kojem se nalaze video zapisi o zonama te o poduzetnicima koji posluju u zonama.

Tijekom 2009. godine tiskano je 4. izdanje kataloga, dvojezično s pripadajućim DVD medijem, te novim sadržajima i aktualnim podacima. Katalog je dostupan u svim institucijama poduzetničke podrške, a nalazi se i na web stranici Županije. Tijekom 2010. godine katalog je osim poduzetnicima podijeljen je predstavnicima lokalne samouprave, kao oblik promocije zona s područja Županije.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

7. POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA

Konkurentski položaj određene nacionalne ili lokalne ekonomije ovisi prvenstveno o kvaliteti raspoloživih ljudskih resursa. Korištenje tih resursa i ulaganje u njihovu kvalitetu glavni su čimbenici gospodarskog i socijalnog napretka. Ulaganjem u obrazovanje omogućava se stjecanje novih znanja i vještina, potrebnih za otvaranje novih radnih mjesta.

S ciljem povećanja zaposlenosti, bolje motiviranosti u traženju posla i povećanjem razine stručnih i dodatnih znanja Županija povodi nekoliko različitih projekata. Za provođenje ovih projekata u razdoblju od 2004. godine do kraja 2010. godine iz proračuna Županije izdvojeno je 1.341.808,00 kuna, a osposobljavanje je prošlo ukupno 476 nezaposlenih osoba.

PROJEKT 7.1. POMOĆ DUGOTRAJNO NEZAPOSLENIM OSOBAMA

Jedan od velikih problema na tržištu rada je dugotrajna nezaposlenost osoba prijavljenih na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Osijek (u daljem tekstu: HZZ, PS Osijek), izlazak iz aktivnosti traženja posla, a kao posljedica javlja se korištenje raznih vidova socijalnih naknada koje ostvaruju nezaposlene osobe.

Na području Županije više od 55% svih nezaposlenih osoba na evidenciji HZZ, PS Osijek duže je od godine dana. Dugotrajna nezaposlenost za sobom povlači postepeni gubitak znanja i vještina stečenih radom ili obrazovanjem, gubitak motivacije i aktiviteta, te gubitak bilo kakve veze s tržištem rada. Takve karakteristike dugotrajno nezaposlene osobe nisu prihvatljive na tržištu rada.

Iz svih navedenih razloga Agencija za razvoj osmislila je projekt informatičke edukacije nezaposlenih osoba po ECDL standardu - PC operater. Projekt je usmjeren na osobe srednje stručne spreme, koje su na evidenciji HZZ, PS Osijek duže od godine dana, a zanimanja su s niskom stopom zapošljavanja (gimnazija, ekonomski tehničar, upravni pravnik i sl.).

Po završetku radionica, Županija je financirala pohađanje tečaja za osposobljavanje za rad na osobnom računalu. Osposobljavanje na osobnom računalu izabrano je obzirom da nema gotovo niti jednog zanimanja sa srednjom stručnom spremom gdje kao preduvjet nije navedeno poznavanje rada na osobnom računalu, a opća informatička pismenost ove populacije vrlo je loša. Zavod za informatiku Osijek obavio je osposobljavanje za 30 polaznika za rad na osobnom računalu.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

PROJEKT 7.2.: OSPOSOBLJAVANJE NEZAPOSLENIH OSOBA ZA DEFICITARNA ZANIMANJA

Dodatnim obrazovanjem radno sposobnog stanovništva poboljšava se mogućnost zapošljavanja i pokretljivost pojedinca na tržištu radne snage. Prekvalifikacijom za deficitarna znanja i vještine, odgovara se na potrebe tržišta, odnosno poduzetnika za određenom radnom snagom. Županija je tijekom 2010. godine provela i financirala projekt osposobljavanja za zavarivače plinskim postupkom.

Temeljem obavljenih istraživanja, uočena je kontinuirana potreba poslodavaca za ovakvim kadrom, a kandidati koji završe osposobljavanje imaju vrlo veliku vjerojatnost zapošljavanja. Projekt je usmjeren na muške osobe metalske struke, koje su na evidenciji HZZ, PS Osijek duže od godine dana.

Nakon završetka motivacijskih radionica i individualnog testiranja i savjetovanja, Županija je financirala osposobljavanje za zavarivače plinskim postupkom za pet osoba. Osposobljavanje se sastoji od 35 sati teorijske nastave na kojoj se obrađuju teme vezane uz tehničke materijale i tehnologiju zavarivanja, 130 sati individualnog praktičnog rada na radnom mjestu zavarivača plinom, te provođenje postupka izdavanja certifikata svakom kandidatu (atest). Osposobljavanje obavlja Strojarska tehnička škola Osijek.

Agencija za razvoj pokrenula je još jedan projekt osposobljavanja za deficitarna zanimanje - osposobljavanje za zanimanje cvječar - aranžer.

Nakon završetka motivacijskih radionica i individualnog testiranja i savjetovanja, Županija je financirala pohađanje tečaja za 14 dugotrajno nezaposlenih osoba, sa završenom četverogodišnjom srednjom školom, za zanimanje cvječar - aranžer. Osposobljavanje, verificirano od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, provodi Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek, a isto se upisuje u radnu knjižicu.

Osposobljavanje se sastoji od 40 sati teorijske i 80 sati praktične nastave. Neki od nastavnih sadržaja su: Cvijeće kao poklon i simbol, Elementi oblikovanja - oblik, boja, tekstura, razmjer, Deset pravila aranžiranja, Vještine vezanja cvijeća - tehnike slaganja, Aranžmani za različite prigode, Suho cvijeće i umjetni biljni materijali i drugo. Po završetku osposobljavanja, nezaposlene osobe mogu se zaposliti kod poslodavaca ili se samozaposliti pokretanjem vlastitog poduzetničkog poduhvata.

NOSITELJI: Županija
HZZ, Područna služba Osijek
Obrazovne institucije

8. POTICANJE OBRITNIŠTVA

Hrvatska obrtnička komora krovna je institucija obrtnika. Na razini Županije djeluje područna obrtnička komora, a na razini gradova i općina udruženja obrtnika. Sve ove institucije provode aktivnosti promicanja obrta i obrtništva, te usklađivanje i zastupanje njihovih zajedničkih interesa. Tijekom 2010. godine nastavljena je suradnja s HOK, Obrtničkom komorom Osječko-baranjske županije, a Županija se uključila u određene projekte poticanja i razvoja obrtništva.

PROJEKT 8.1.: PROJEKTI RAZVOJA OBRITNIŠTVA

U okviru projekta koje Županija provodi s ciljem poticanja poduzetništva, jedna od skupina korisnika su i obrti i obrtnici. Sufinanciranje kamate za poduzetničke kredite obrtnika, sufinanciranje nastupa na sajmovima, provođenjem ciljane edukacije za obrtnike samo su neki od značajnijih projekata kojima Županija nastoji pomoći razvoj obrtništva i opstanak obrta.

U suradnji s HOK, Obrtničkom komorom Osječko-baranjske županije, Županija je sudjelovala na različitim tribinama i okruglim stolovima na kojima su obrtnicima prezentirani svi projekti poticanja poduzetništva, kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou, te im je na taj način omogućena bolja informiranost, kao i mogućnost korištenja bespovratnih sredstava i potpora. Tijekom 2010. godine Županija je izdvojila financijska sredstva za HOK, Obrtničku komoru Osječko-baranjske županije za sufinanciranje nastupa na sajmovima.

NOSITELJI: Županija
HOK, Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

9. SUFINANCIRANJE NASTUPA NA SAJMOVIMA

Nastupi na sajmovima predstavljaju jednu od značajnih promotivnih aktivnosti, kako za poduzetnike tako i za različite institucije, ustanove, udruženja, društva i dr. Na sajamskim manifestacijama uspostavljaju se novi kontakti, pronalaze novi poslovni partneri, te dolazi do izravne razmjene informacija o proizvodima i uslugama.

PROJEKT 9.1.: SUFINANCIRANJE NASTUPA NA MANIFESTACIJI EKO-ETNO HRVATSKA

Hrvatski farmer d.d. prepoznao je vrijednost i trud koji županije ulažu u razvoj svojih seoskih područja, te je pokrenut projekt "Eko-etno Hrvatska" (proizvodi i usluge ruralnih područja). U okviru projekta "Eko-etno Hrvatska", koji ima nacionalni i međunarodni karakter, županije prikazuju svoje seoske proizvode i usluge, projekte i programe, manifestacije, baštinu, folklor i ostale sadržaje putem izložbi, predstavljanja, kataloga, radionica i ostalih aktivnosti. Projekt je pokrenut 2003. godine, a Osječko-baranjska županija jedna je od prvih županija koje se uključila u isti, te je već sedmu godinu za redom predstavila svoje autohtone, ruralne i ekološke proizvode.

Na ovogodišnjem "Eko-etnu" u okviru štanda Županije sudjelovao je veliki broj izlagača - udruge vinara, proizvođača šljivovice, kulena, ekoloških proizvoda, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, kulturno-umjetnička društva, turističke zajednice s područja Županije, predstavljena su osječko-baranjska vinogorja, brojni stari običaji te autohtoni proizvodi. Kao priznanje za trud koji ulaže u ovaj sajam, Županija je dobila brončanu plaketu za najbolji nastup na sajmu.

NOSITELJI: Županija
Hrvatski farmer d.d.
Turističke zajednice sa područja Županije

PROJEKT 9.2.: SUFINANCIRANJE ZAJEDNIČKIH I INDIVIDUALNIH NASTUPA NA SAJMOVIMA

Nastupi na sajmovima, posebice onim inozemnim, iziskuju značajna financijska sredstva, pa poduzetnici vrlo često nisu u mogućnosti samostalno podmiriti sve troškove takvih aktivnosti - plaćanje zakupa i uređenja prostora, troškove transporta robe, troškove izrade propagandnog materijala i dr.

Sukladno osiguranim sredstvima u proračunu Županije, tijekom 2010. godine odobrena su bespovratna sredstva u iznosu od gotovo 1.200.000,00 kuna za sufinanciranje nastupa na sajmovima, festivalima, smotrama, natjecanjima i drugim manifestacijama. Izdvojenim sredstvima Županija je omogućila poduzetnicima s područja Županije ne samo nastupanje na sajmovima i manifestacijama, nego je i podigla kvalitetu i učinkovitost samog izlaganja i opremanja izložbenog prostora.

NOSITELJI: Županija

10. SURADNJA NA INOVACIJAMA I UVOĐENJU NOVIH PROIZVODA

Najznačajniju ulogu u promicanju inovacija i uvođenju novih, tehnološki usavršenih ili inovativnih proizvoda imaju, uz same inovatore tj. poduzetnike-inovatore, Društvo inovatora "Osijek" Osječko-baranjske županije i Tera tehnopolis d.o.o.

PROJEKT 10.1 SURADNJA S DRUŠTVOM INOVATORA "OSIJEK" OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Društvo inovatora "Osijek" Osječko-baranjske županije okuplja velik broj članova i jedno je od najuspješnijih društava u Hrvatskoj po broju osvojenih nagrada. Članovi društva entuzijasti su koji u slobodno vrijeme razrađuju i realiziraju ideje, čiju vrijednost potvrđuju mnogobrojna osvojena priznanja. Osnovna uloga Društva inovatora "Osijek" je pomoć inovatorima u prijavi patenata Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, organiziranje nastupa na različitim domaćim i međunarodnim sajmovima, te općenito, promoviranje i razvoj inovatorstva.

Društvo inovatora provodi i niz različitih stručnih aktivnosti: organiziranje stručnih seminara iz područja normizacije i mjeriteljstva, angažman stručnih prevoditelja za tehničku dokumentaciju iz razvoja proizvoda, organiziranje specijaliziranih seminara iz područja agrotehničke kulture, primjene novih dostignuća, koordiniranje na poslovima organiziranja inventivne djelatnosti, normativnim i statutarnim poslovima i drugo. Po broju osvojenih nagrada, jedno je od najuspješnijih društava u Hrvatskoj.

Velik broj članova Društva inovatora "Osijek" podnio je prijavu za natječaje "Najbolja poduzetnička ideja", a neki od njih su i dobitnici nagrada. Tijekom 2010. godine članovi društva nastupali su na nizu sajmova, izložbi i manifestacija u zemlji i inozemstvu s velikim brojem inovacija na kojima su osvojili vrijedna odličja.

NOSITELJI: Županija
Društvo inovatora "Osijek" Osječko-baranjske županije

PROJEKT 10.2.: SURADNJA S TERA TEHNOPOLISOM D.O.O.

Tera tehnopolis d.o.o. (prvotno registriran kao Tehnologijsko-razvojni centar u Osijeku d.o.o.) spona je između resursa Sveučilišta J. J. Strossmayera i drugih institucija od značenja za gospodarski razvitak i poduzetništvo, s ciljem pružanja znanstveno-istraživačkih (razvoj inovacija te modificiranje i usavršavanje postojećih tehnoloških rješenja za potrebe razvoja), financijskih i konzultantskih potpora osnivanju novih, tehnološko orijentiranih tvrtki i tehnoloških tvrtki u fazi razvoja.

Tera tehnopolis d.o.o. osigurava i prostorni smještaj određenom broju tehnološki orijentiranih tvrtki, a posebice tvrtkama iz sektora poput biotehnologije i telekomunikacija, te pruža tehničku potporu poduzetnicima u poslovnom planiranju, ekspertizi u svezi pitanja osnutka, organiziranja, managementa i razvoja učinkovitog posla.

U okviru Tere tehnopolisa d.o.o. djeluje poslovni inkubator Tera. Tijekom 2010. godine u poslovni inkubator TERA primljeno je 5 novih stanara i otvoreno 20 novih radnih mjesta. Inkubirane tvrtke po vrsti djelatnosti pripadaju uslužnim i proizvodnim tvrtkama koje obavljaju analize, istraživanje, razvoj i projektiranje, informatičke djelatnosti, istraživanje i razvoj u građevinarstvu, industrijsko označavanje te razvoj softverskih komponenti.

U Tera tehnopolis d.o.o. do sada je inkubirano 58 tvrtke i ukupno otvoreno 123 novih radnih mjesta. Za djelatnosti koje se ne mogu smjestiti u poslovni inkubator TERA, provodi se inkubacija izvan inkubatora, na lokacijama u vlasništvu klijenta ili u suradnji s drugim poduzetničkim inkubatorima i gospodarskim zonama.

Budi Uzor je međunarodna izložba inovacija, prototipova i poslovnih planova namijenjena inovatorima i nositeljima poslovnih ideja koji žele ispitati tržišnu vrijednost svoje inovacije i započeti poslovanje. Izložba omogućava sudjelovanje kroz izložba inovacija i prototipova, natjecanje za najbolji studentski poslovni plan, natjecanje za najbolji maturalni rad iz područja poljoprivrede, prehrane i farmaceutike i uspješnu komercijalizaciju inovativnih proizvoda i usluga. U rujnu 2010. godine održana je 6. Međunarodna izložba inovacija, prototipova i studentskih poslovnih planova održala se zajedno sa 35. Hrvatskim salonom inovacija INOVA. Na izložbi su se predstavili sudionici iz 8 zemalja, predstavljano je preko 300 inovacija i poslovnih planova, a sudjelovalo je preko 100 inovatora.

Tijekom 2010. godine u Tera tehnopolis d.o.o. održani su različiti seminari i predavanja, izložbe i posjete, a stanari inkubatora nazočili su i različitim edukativnim sadržajima u drugim poduzetničkim institucijama. Nastupima u medijima promoviran je sam centar, njegova djelatnost i projekti, kao i njegovi stanari.

Osim pokroviteljstva izložbe Inova/Budi uzor, Županija je iznosom od 50.000,00 kuna sufinancira ostale razvojne projekta Tera tehnopolisa d.o.o., s posebnim naglaskom na projekt Tehnopolis Osijek.

NOSITELJI: Županija
Tera tehnopolis d.o.o.

11. POTICANJE ZADRUGARSTVA

Zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara, u kojemu svaki član sudjeluje neposredno, i koji zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći, unapređuju svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, radi ostvarivanja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara, u skladu sa zakonom i pravilima struke.

Na području Županije osnovano je najviše zadruga u Republici Hrvatskoj s velikim brojem zadrugara, zaposlenika i kooperanata, a ovo povećanje rezultat je aktivnosti koje Županija provodi usmjerenih prema poticanju zadrugarstva.

Tijekom 2010. godine provedeni su sljedeći projekti s ciljem poticanja zadruga i zadrugarstva:

PROJEKT 11.1.: EDUKATIVNA BROŠURA O ZADRUGAMA "ZADRUGA ZA 21. STOLJEĆE"

Tijekom 2006. godine izdana je brošura "Zadruga za 21. stoljeće". Brošura sadrži niz korisnih podataka: što je zadruga, koji je pravni okvir za osnivanje zadruge, zadružna načela, povijest zadrugarstva, postupak osnivanja zadruga, razlozi zašto se udružiti u zadrugu i prednosti zadružnog poslovanja i dr. Statistički podaci o zadrugama, adresar svih zadrugara na području naše Županije te njihovi najuspješniji predstavnici, također su sastavni dio ove publikacije.

Izdavanjem ove brošure želi se približiti zadruga kao oblik međusobnog povezivanja i udruživanja poduzetnika, upoznati postojeće i buduće poduzetnike s prednostima poslovanja u zadrugama, te na taj način potaknuti povećanje broja zadruga, ne samo poljoprivrednih, nego i obrtničkih, uslužnih te štedno-kreditnih.

S obzirom na pozitivne komentare vezane uz izdavanje ove brošure, tijekom 2008. godine tiskana je brošura na engleskom jeziku, u kojoj se nalaze najnoviji podaci o zadrugama na području Republike Hrvatske, kao i popis svih zadruga s područja Županije s pripadajućim kontaktima. I hrvatsko i englesko izdanje ove publikacije moguće je besplatno dobiti u Agencije za razvoj, te na web stranicama Županije www.obz.hr, te je veliki broj istih podijeljen poduzetnicima i tijekom 2010. godine.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 11.2.: IZRADA WEB PORTALA: WWW.ZADRUGE.OBZ.HR

U svrhu poticanja zadrugarstva, promocije zadružnog poslovanja, te daljnjeg rasta i razvoj zadruga, Županija je pokrenula novi projekt: izradu web portala svih zadruga s područja Županije. Na portalu www.zadruga.obz.hr se nalaze aktualni podaci o zadrugama i zadružnom poslovanju, načinu osnivanja zadruga, te pojedinačno predstavljanje svake od zadruga s kratkim opisom djelatnost, proizvodima i svojim posebnostima. Svrha ove aktivnosti je bolje povezivanje zadruga, promocija zadružnog poslovanja i prednosti koje pruža takav oblik organiziranja, te poticaj za osnivanjem novih zadruga. Portal sadrži niz korisnih informacija, a zamišljen je kao centralno mjesto svih zadruga i zadrugara s područja Županije.

Sastavni dio portala je i interaktivna karata Županije s ucrtanim svim zadrugama, te mogućnošću dobivanje detaljnih informacija o svakoj pojedinačnoj zadruzi, njenoj adresi i djelatnost, zadrugarima i sl. U okviru portala predstavljeni su i svi programi poticanja zadruga, mogućnost postavljanja pitanja u svezi zadruga, korisni članci i savjeti, te niz linkova. Tijekom 2010. godine portal je ažuriran u skladu s promjenama u sadržaju istog.

NOSITELJI: Županija

12. NOVE INVESTICIJE I POTICANJE IZVOZA

Povećanje ulaganja i nove investicije temelj su gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta. Provodeći aktivnosti čiji je cilj privlačenje potencijalnih investicija, Županija nastoji biti kvalitetan partner svakom novom investitoru i pomoći mu u bržoj realizaciji poslovnog pothvata, pronalasku adekvatnog zemljišta ili poslovnog prostora, zapošljavanju potrebne radne snage.

Osim novih investicija, izvozne aktivnosti zauzimaju visoko mjesto ne listi prioriteta za brži gospodarski i socijalni rast i razvoj. Osječko-baranjska županija jedna je od malobrojnih županija u Republici Hrvatskoj koja u robnoj razmjeni s inozemstvom ostvaruje pozitivnu razliku u korist izvoza.

PROJEKT 12.1.: PROMOCIJA MOGUĆNOSTI ULAGANJA U ŽUPANIJU

S ciljem promocije gospodarstva te privlačenje investitora, izrađen je Investicijski vodič Osječko-baranjske županije. Investicijski vodič je prvenstveno namijenjen potencijalnim domaćim i stranim ulagačima, poduzetnicima kao i institucijama poduzetničke podrške, te svima onima koji dolaze u kontakt sa potencijalnim investitorima.

U Investicijskom vodiču su sadržane osnove informacije o Županiji (geografski položaj, prirodni resursi, popis važnih institucija, struktura stanovništva, podaci o zaposlenosti, infrastrukturna opremljenost, ekonomski pokazatelji, pravni okviri ulaganja, carinski, financijski i porezni sustav...), te niz drugih, korisnih informacija, kojima je cilj potencijalnim investitorima olakšati poduzimanje radnji koje prethode početku poslovanja, te im biti od pomoći i učiniti im ulaganje i poslovanje na području Županije jednostavnijim i ugodnijim. Vodič je dvojezičan - na hrvatskom i engleskom jeziku.

Tijekom 2009. godine tiskano je 2. izdanje Investicijskog vodiča, obogaćeno novim sadržajima i ažuriranim informacijama, s posebnim naglaskom na onim informacijama koje su potencijalni investitori, čitajući 1. izdanje Investicijskog vodiča, istaknuli kao važne za njihovo poslovanje.

Značajne informacije za potencijalne ulagače su i mogućnost ostvarivanja različitih pogodnosti prilikom kupovine zemljišta i olakšice u plaćanju komunalnog doprinosa i naknade. Sve ove informacije nalaze se u Katalogu poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije. Kako bi potencijalnim ulagačima ove informacije bile što dostupnije, katalog zona tiskan je na hrvatskom i na engleskom jeziku, te uz Investicijski vodič sadrži značajan presjek svih informacija, potrebnih budućim ulagačima.

U cilju privlačenja stranih ulaganja na temelju razvojnih mogućnosti, Županija je tijekom 2010. godine pokrenula izradu web stranice www.obz-invest.hr U okviru iste stranice, koja je trenutno u fazi izrade, nalazit će se svi važniji podaci za Županiju, razvrstani u nekoliko ključnih kategorija. Ovi podaci služit će svim zainteresiranim potencijalnim investitorima kao vodič prilikom otvaranja mogućnosti ulaganja u različite sektore važne za gospodarski prosperitet Županije. Ovakvim pristupom nastoji se privući što je moguće više stranih ulaganja u Županiju, omogućiti otvorenost Županije prema međunarodnom tržištu, kao i osigurati što jednostavniji i brži pristup svim važnim podacima za strane ulagače.

Tijekom 2010. godine Županija je zajedno s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva započelo je provedbu projekta "Razvoj investicijskog okruženja" koji je dio Operativnog programa za regionalnu konkurentnost 2007.-2009., prioriteta 2. Jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, mjere 2.1. Poboljšanje poslovne klime. Navedeni projekt nastavak je projekta "Program certificiranja regija za ulaganja". Projekt je započeo 1. veljače 2010. godine te traje do 1. listopada 2011. godine

Da bi bila certificirana, Županija će morati udovoljiti trima standardima a to su: informacijski standard, imovinski standard i marketinški standard. Informacijski standard će potvrditi da Županija može udovoljiti informativnim potrebama tipičnog ulagača i da smo upoznati s načinom korištenja informacija u prodaji. Kroz Imovinski standard trebamo dokazati da naša Županija može ponuditi različite lokacije i objekte koji su usklađeni s međunarodnim standardima i koje ulagač može nadograđivati ili se u njima smjestiti uz odgovarajuću infrastrukturu i usluge. Marketinški standard će dokazati da Županija ima teritorijalnu marketinšku strategiju, strukturu za upravljanje, kao i promidžbene materijale i akcijski plan za profesionalno i atraktivno prezentiranje svog proizvoda jasno definiranim ciljnim ulagačima.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

PROJEKT 12.2: STVARANJE PRETPOSTAVKI ZA POVEĆANJE IZVOZA

Kako bi mala i srednja poduzeća bila što konkurentnija i usmjerena na primjenu svjetskih tehnologija, nužno je pokrenuti proces njihovog povezivanja. Osnivanjem klastera želi se povećati konkurentnost gospodarstva, što uključuje koordiniran i zajednički rad malih, srednjih i velikih poslovnih subjekata, centara znanja i lokalne samouprave u razvoju i izradi novih proizvoda. Intenzivna, kontinuirana razmjena informacija, protok znanja te specijalizacija uloga i aktivnosti u klasteru mogu ostvariti komparativne prednosti, koje u konačnici omogućuju konkurentnost, kako na domaćem, tako i na zahtjevnom inozemnom tržištu.

Hrvatska udruga poslodavaca - HUP nositelj je projekta pod nazivom "Klasterizacija hrvatskog gospodarstva", te je nacionalni koordinator Projekta izgradnje regionalnih klastera. Jedan od projekata nacionalnog centra za klaster je osnivanje klastera poljomehanizacije. Klaster poljomehanizacije osnovan je u travnju 2007. godine. U srpnju 2009. godine klaster je registriran kao društvo s ograničenom odgovornošću, s 23 tvrtke koje su potpisale Ugovor o tajnom konzorciju, i to 8 tvrtki osnivača i 15 tvrtki članica.

Klaster je fokusiran na proizvodnju poljoprivredne mehanizacije i to: kombajni, traktori i šumski traktori, priključni strojevi i uređaji za obradu tla, traktorske prikolice i moto-kultivatori. Izvoz u ukupnim prihodima tvrtki iznosi oko 50%. Ciljevi klastera definirani su u četiri ključna područja i to: otvaranje novih tržišta, snižavanje troškova poslovanja, tehnološka poboljšanja procesa članica te razvoj dizajna, konstrukcije i odabira i školovanje potrebnih kadrova.

Županija je sufinancirala aktivnosti i procese Klastera poljomehanizacije d.o.o. iznosom od 50.000,00 kuna.

Značajnu ulogu u osiguravanju pretpostavki za izvoz ima i Hrvatska banka za obnovu i razvitak, osiguravajući povoljne programe financiranja za izvoznike. Tržišna utakmica na međunarodnom tržištu vrlo je zahtjevana. Izvozni projekti nose niz rizika koji nisu uvijek očiti, a koji se mogu umanjiti odgovarajućim instrumentima osiguranja. HBOR putem programa osiguranja izvoza pruža mogućnost smanjenja i podjele rizika poduzetnicima koji su se odlučili za izvoz. Različite izvozne transakcije mogu se zaštititi od komercijalnih i političkih rizika, ovisno o roku naplate i vrsti izvezene robe ili usluge. Ukupno 18 poduzetnika s područja Županije je koristilo programe financiranja izvoza u iznosu od 111.507.449,00 kuna.

Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska obrtnička komora pružaju potencijalnim izvoznicima tehničku i savjetodavnu pomoć. Sektor za međunarodne odnose Hrvatske gospodarske komore priprema informacije o pojedinim zemljama u svijetu, s ciljem pružanja osnovnih podataka o zemlji, njenom gospodarstvu, bilateralnim gospodarskim odnosima sa Republikom Hrvatskom, te podacima o međusobnoj robnoj razmjeni. Informacije sadrže i popis korisnih adresa i internet stranica, kao i osvrt na aktualna događanja vezano uz pojedine zemlje, koja mogu biti od koristi poslovnim subjektima u Hrvatskoj.

NOSITELJI: Županija
HUP, Nacionalni centar za klastere
Hrvatska banka za obnovu i razvitak

13. SURADNJA S INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE

Kvalitetna suradnja svih institucija poduzetničke podrške omogućava bolji protok informacija, usklađenost projekata, međusobno nadopunjavanje i pomoć. Agencija za razvoj ulaže značajne napore u unapređenje ove suradnje, koja u konačnici povećava kvalitetu usluga koje poduzetnici dobivaju.

PROJEKT 13.1.: SURADNJA S PODUZETNIČKIM CENTRIMA I INKUBATORIMA

Poduzetnički centri i inkubatori dio su poduzetničke infrastrukture zaduženi za pružanje savjetodavnih, informativnih, edukativnih i drugih usluga poduzetnicima. Županija je prepoznala značaj poduzetničkih centara i inkubatora, te sudjeluje u financiranju određenih aktivnosti, koje su za poduzetnike besplatne.

Agencija za razvoj zajedno s poduzetničkim centrima i inkubatorima provodi poseban oblik suradnje na izradi poduzetničkih publikacija. Sudjelovanjem u zajedničkim projektima, važnim za daljnji razvoj poduzetništva (informiranje, edukacija, savjetovanje, izrada poslovnih planova i investicijskih elaborata), unapređuje se međusobna suradnja i stvaraju preduvjeti za nove projekte.

NOSITELJI: Županija
Poduzetnički centri i inkubatori

PROJEKT 13.2.: SURADNJA S OSTALIM INSTITUCIJAMA PODUZETNIČKE PODRŠKE

Suradnjom s institucijama poticanja malog i srednjeg poduzetništva stvara se pozitivna poduzetnička klima na svim razinama, a za dobrobit poduzetnika. Pravovremenim informiranjem poduzetnika te pružanjem tehničke pomoći nastoje se poduzetnicima približiti svi postojeći projekti, te omogućiti njihova veća participacija u potporama projekata poticanja poduzetništva.

NOSITELJI: Županija
Institucije poduzetničke podrške

ZAKLJUČAK

Jedan od osnovnih preduvjeta gospodarskog i socijalnog razvoja Županije je povećanje broja zaposlenih, odnosno, otvaranje novih radnih mjesta. Uz svekoliko stvaranje pozitivne poduzetničke klime, povećanje konkurentnosti i jačanje izvozne orijentiranosti, jednostavnije, brže i povoljnije ishođenje poduzetničkih kredita te povećanje stranih ulaganja, novo zapošljavanje je jedan od vodećih ciljeva provedenih aktivnosti.

U vremenu kada se svakodnevno suočavamo s povećanjem broja nezaposlenih osoba i padom zaposlenosti te zatvaranjem poslovnih subjekata, nezahvalno je govoriti o pozitivnim učincima koje su provedene mjera poticanja poduzetništva imale na gospodarstvo Županije.

No, krizi usprkos, kao i poražavajućim brojkama o ukupnom broju nezaposlenih osoba, činjenica je da su određene provedene mjere i aktivnosti direktno utjecale na olakšavanje poslovanja poduzetnika, njihovom opstanku na tržištu, zadržavanjem broja zaposlenih, a u nekim slučajevima i novim zapošljavanjem:

- Provodeći projekt kreditiranja poduzetnika i subvencioniranjem kamate, Županija pomaže poduzetnicima u što jednostavnijem i povoljnijem ishodnju potrebnih financijskih sredstava kojima će se ublažiti problemi nastali kao rezultat trenutne krize: nelikvidnost, smanjeni obimi proizvodnih aktivnosti, usporen plasman na strana tržišta, smanjenje broja zaposlenih. Ovim financijskim sredstvima planirano je otvaranje novih radnih mjesta, te novi poticaj poduzetnicima kao direktan odgovor na smanjeni plasman sredstava poslovnih banaka.
- Stalnim ulaganjem u infrastrukturno opremanje poduzetničkih zona (od 2004. godine do kraja 2010. godine - više od 44 milijuna kuna), Županija je omogućila poduzetnicima brže i povoljnije rješavanje problema vezanih uz poslovni prostor, te vodeći politiku ravnomjernog razvoja svih dijelova Županije, postala Županija s najvećim brojem poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj - ukupno 76 osnovanih zona. Činjenica je da je stanje u gospodarstvu utjecalo na značajnu usporenost investiranja i novih ulaganja, a samim tim i otvaranjem novih radnih mjesta (zbog težeg i dugotrajnijeg postupka za dobivanje potrebnih kreditnih sredstava, prilagodbe djelatnosti situaciji na tržištu, posebice za poduzetnike izvoznike, te dodatnog opreza u novom investiranju), no, poduzetnička aktivnost u poslovnim zonama i dalje je aktivna, u tijeku je izgradnja novih objekata (sporijom dinamikom nego li je planirano), stoga poduzetničke zone i dalje predstavljaju značajnu jezgru gospodarskog razvoja Županije.
- Provodeći projekte poticanja zapošljavanja u vidu financiranja različitih projekata prekvalifikacije i dodatne izobrazbe, Županija je od 2004. godine do kraja 2010. godine omogućila stjecanja novih znanja i vještina za 476 nezaposlenih osoba, potrebnih za njihovo zapošljavanje. Prema povratnim informacijama, jedan broj polaznika zaposli se gotovo odmah po završetku tečaja, a ostali u roku od nekoliko mjeseci po završetku tečaja. I ovdje valja spomenuti da je trenutačna gospodarska situacija utjecala na određene poremećaje na tržištu rada, te je u trenutku značajnog povećanja broja nezaposlenih vrlo teško odrediti koja su to deficitarna zanimanje, no zajedničkom suradnjom HZZ-a i Županije, i dalje ćemo pokušati na pravi način odgovoriti na potrebe tržišta za radnom snagom i pomoći dugotrajno nezaposlenim osobama u pronalasku posla.
- Kvalitetnim i pravovremenim informiranjem o svim programima poticanja poduzetništva na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, Županija je bila partner poduzetnicima, nastojeći im približiti sve one projekte koji mogu imati pozitivan učinak na njihovo poslovanje, bez obzira radi li se o dobivanju bespovratnih sredstva, tehničkoj ili edukativnoj pomoći. SMS poduzetnik - besplatno informiranje poduzetnika slanjem poruka na njihove mobitele, alat je za kojeg poduzetnici imaju samo riječi pohvale.
- U situaciji kada se uvjeti i način poslovanja na tržištu mijenjaju tako reći iz dana u dan, kvalitetno savjetovanje često ima presudnu ulogu u donošenju poslovnih odluka poduzetnika. Uzme li se u obzir činjenica da je jedan dio poduzetnika bio u situaciji zatražiti savjet i u vezi zatvaranja poslovnog subjekata, te o eventualnom otpuštanju radnika, usluge besplatnog savjetovanja koje provode županijske službe, ali i svi poduzetnički centri i inkubatori jer Županija sufinancira ove aktivnosti, tako još više dobiva na važnosti.

- U vrijeme krize smanjuju se svi oni troškovi koji nisu nužno potrebni, stoga posebno raduje činjenica da su i u ovim okolnostima poduzetnici prepoznali važnost i nužnost kontinuirane edukacije, bilo da se radi o seminarima, radionicama, tribinama ili prezentacijama. Izdvajanjem financijskih sredstva, Županija je omogućila održavanje određenih seminara bez naknade, a ostalih po subvencioniranoj cijeni.
- Sufinanciranjem nastupa na sajmovima i različitim drugim manifestacijama, Županija se aktivno uključila u pružanje pomoći poduzetnicima oko osvajanja novih tržišta, a samim tim i povećanja obujma proizvodnje ili usluga.
- Nove investicije temelj su gospodarskog rasta i oporavka, a svaka nova investicija jamči i otvaranje novih radnih mjesta. Nove web stranice www.obz-invest.hr imaju za cilj privući što više domaćih i stranih investitora, o realizacija projekta "Razvoj investicijskog okruženja" stvoriti će dodatne preduvjete za privlačene investitora.
- Poticanje razvoja "start-up" poduzeća, stvaranjem pretpostavki za povećanje izvoza, poticanje obrtništva, inovacija i zadrugarstva neki su od projekata koje je Županija provodila tijekom 2010. godine s osnovnim ciljem: pružanjem financijske i tehničke pomoći poduzetnicima kako bi unaprijedili svoje poslovanje, opstali na tržištu, te u trenutku globalne krize barem zadržali postojeći broj zaposlenih.

Činjenica je da je prisutna gospodarska situacija imala veliki utjecaj na punjenje županijskog proračuna, da su određeni projekti provedeni s manje financijskih sredstava nego je to bilo proteklih godina, te da je smanjena dinamika provedba nekih projekata. Također treba naglasiti činjenicu da proračunska sredstva Županije nisu dovoljna za rješavanje problema poduzetnika i da je nužno aktivnije, agresivnije i konkretnije uključivanje prije svega Vlade, resornog ministarstva, HBOR-a i poslovnih banaka, ali i svih drugih institucija poduzetničke podrške u pružanje pomoći poduzetnicima, te rješavanju problema u samom funkcioniranju tržišta, prije svega problema nelikvidnosti, nedostatnog i neadekvatnog financiranja, nefunkcioniranja sudstva, prevelikog poreznog opterećenja poduzetnika.

U vremenu koje dolazi nastavlja se neizvjesna borba za svakog poduzetnika i svako radno mjesto. Županija će i dalje biti partner svakom poduzetniku, svjesna da samo zajednički i partnerski odnos poduzetnika, lokalne zajednice i svih institucija može biti jamac opstojnosti i daljnjeg napretka poduzetništva i gospodarstva, kao i socijalnog boljitka lokalne, ali i šire društvene zajednice.

PRILOZI:

Prilog 1:   Rekapitulacija